

2. de elektrische, mechanische en fysieke factoren van ioniserende stralen
3. de biologische factoren
4. de chemische grondslagen van het ontwikkelproces
5. de intra- en extraorale opname-technieken
6. de beginselen der interpretatie
7. anomalieën en pathologische veranderingen teneinde deze te kunnen herkennen
8. het opmaken van rapporten betreffende het vastgestelde
9. research

Nadat vele der andere deelnemers verslag hadden uitgebracht over de wijze waarop één en ander bij hen is geregeld werd besloten dat een klein comité zich, met de punten van het „Educational Committee” der A.D.A. als leidraad, verder zou beraden over deze materie. Het zal daarover rapport uitbrengen op een volgende conferentie. Het uiteindelijk resultaat van deze en event. nog volgende beraadslagingen kan zijn dat een op te richten internationale organisatie van röntgenologen aanbevelingen in internationaal verband zou kunnen doen hoe tot een zekere normalisatie van het onderwijs in de radiografie te komen.

Deze eerste internationale conferentie werd des avonds besloten met een geanimeerd diner waar nog menigmaal de wens werd uitgesproken dat deze dag de geboortedag geweest moge zijn van een bloeiende organisatie op tandheelkundig radiografisch gebied.

BINNENLAND

G. D. MARGADANT 50 JAAR TANDARTS

15 november j.l. was het 50 jaar geleden dat collega MARGADANT slaagde voor zijn tandartsexamen en hij met zijn vader praktijk ging uitoefenen op het bekende adres Jan Luykenstraat 52 te Amsterdam, waar hij gedurende al deze jaren tot voor korte tijd werkzaam was in het belang van zijn patiënten.

Dat zijn goede diensten zich niet beperkten tot het verzorgen van deze patiënten is wel gebleken uit de lof welke hem bij verschillende gelegenheden terecht is toegezwaaid. Men herleze slechts het artikel van collega BUISMAN namens de redactie in het Tijdschrift voor Tandheelkunde, jan. 1961 ter gelegenheid van het 40-jarig redacteurschap van onze jubilaris om opnieuw onder de indruk te geraken van het vele dat hij voor de tandheelkunde in Nederland heeft gedaan en wel speciaal voor zijn werk aan ons tijdschrift.

Dat ook buiten onze kring waardering leeft voor hetgeen hij voor onze professie heeft gedaan is wel gebleken uit het feit dat het H.M. de Koningin behaagd heeft hem, nadat hij reeds geridderd was, te benoemen tot officier in de Oranje Nassau. Een onderscheiding, welke hem naar onze mening zeker toekomt.

Na al deze blijken van waardering leeft bij de A.T.V. toch de behoefte om bij dit 50-jarig jubileum van ons ere-lid te getuigen van onze gevoelens van waardering en dank-

baarheid voor hetgeen hij speciaal voor onze afdeling heeft gedaan in vele functies zoals secretaris, lid van diverse commissies en last but not least als voorzitter in de uiterst moeilijke omstandigheid van de bezetting. Ondanks het feit dat hij vaak te kampen had met moeilijkheden wat zijn gezondheid betreft heeft hem dit niet weerhouden zijn beste krachten te geven ter verkrijging van een hecht verenigingsleven in onze afdeling. Dit heeft dan ook niet nagelaten een stempel daarop te drukken.

Het is steeds een genoegen geweest hem te beluisteren als hij zijn oordeel aan de vergadering kenbaar maakte, een oordeel steeds goed overwogen, op juiste wijze naar voren gebracht. Want MARGADANT is een mild mens hij heeft steeds gestreden om ook in netelige kwesties een zaak of persoon van verschillende kanten te bekijken om zodoende tot een eerlijk en rechtvaardig besluit of oordeel te komen. Hij is een beschaafd mens en daardoor heeft hij de capaciteit zijn gedachten zo te formuleren dat niemand er aanstoot aan zou kunnen nemen.

Mij heugt nog steeds de wijze waarop hij als voorzitter een nieuw lid placht te installeren, hoe hij dan met treffende woorden het doel en werken van onze vereniging uiteenzette, daarmee bewijzend hoe zeer hij zelf doordrongen is van de waarde van ons streven.

Ik meen dan ook uit aller naam te kunnen spreken als ik onze jubilaris de verzekering geef dat wij trots op hem zijn.

Gelukkig betekent het neerleggen van zijn praktijk voor ons geen afscheid en wij hopen dat hij nog vele jaren met ons zal blijven samen werken om te streven in het belang van onze afdeling naar de vooruitgang en veredeling van onze geliefde professie.

Proficiat!

Jan Visser Amsterdam

BERICHTEN

Op de klinische avond te Groningen op vrijdag 12 oktober werden de volgende voordrachten gehouden:

G. A. B. DE ROOS: Prothetische verzorging van een patiënt met palatoschisis.

A. K. PANDERS: Gingivale cystes.

H. VERMEER: De foto-electrische cel in de praktijkkamer.

N. NIEBOER: Condenserende ostitis.

BEVOEGDHEID TANDARTSEN UIT INDONESIË

Bij beschikking van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid van 12 oktober 1962, nr. 16848, afdeling Beroepsuitoefening en Curatieve Zorg, Directie Volksgezondheid:

is cervol ontslag verleend aan mejuffrouw J. P. GUNTERS als secretaresse van de commissie, belast met het onderzoek naar de bewijzen van bevoegdheid en van toelating van in Indonesië bevoegde tandartsen van Nederlandse nationaliteit, met dankzegging voor de als zodanig door haar bewezen diensten;

is benoemd tot secretaresse van deze commissie mejuffrouw M. DOZY commies bij de Directie Volksgezondheid van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid, te 's-Gravenhage.

HET LEDENCONGRES VAN DE MAATSCHAPPIJ

Het onderwerp waarvoor op 19 oktober j.l. tijdens het te 's Hertogenbosch gehouden congres de aandacht werd gevraagd, gold „de tandheelkundige verzorging van personeel, werkzaam in bedrijven.”

Aangezien het hier een aangelegenheid betrof waarbij ook de ondernemingen betrokken zijn was eveneens een belangrijk aantal genodigden uit de sectoren van het bedrijfsleven aanwezig. Deze dualiteit kwam tot uitdrukking in de samenstelling van de lijst van sprekers: naast twee uit de eigen gelederen werd het woord gevoerd door twee vertegenwoordigers van grote ondernemingen. Een soort evenwicht dus echter niet in die zin dat door beide paren tegengestelde opvattingen werden gehuldigd, of een zekere botsing van belangen aan de dag zou zijn getreden.

De voorbereiding en de organisatie van het congres waren – zoals wij dat van de Maatschappij en de als gastvrouw optredende afdelingen gewend zijn – tot in de puntjes geregeld; daaraan ontbrak niets. Wie aan de oproep resp. uitnodiging gevolg had gegeven zal zich over zijn of haar reis naar de stad van St. Jan zeker niet hebben beklagd. Van tandheelkundige zijde werd het aan de orde gestelde thema belicht door de voorzitter van de Mij, coll. BOELEN en door de oud-voorzitter coll. VAN HOUTE. Eerstgenoemde stelde – na een welkomstwoord van de voorzitter van de afd. N.-Brabant-oost, coll. DRONKERS – in zijn openingsrede het belang in het licht dat het bedrijfsleven heeft bij gebitsgezonde werknemers vanwege het geringere arbeidsverlet door acute gebitsaandoeningen. Wel zou de voortdurende toeneming van het percentage gesaneerden door het verplichte periodieke bezoek aan de tandarts een stijgende belasting betekenen maar niettemin het totale werkverlet gunstig beïnvloeden. Vooral in preventief opzicht kon nog veel worden gedaan waarbij de door de Mij voorgestane invoering van de mondverzorgster nuttige diensten in het bedrijf zou kunnen bewijzen.

Coll. VAN HOUTE benaderde het thema vanuit de gezichtshoek van de tandarts, gelijk het programma onthulde. Zijn uitgangspunt was het desbetreffende rapport, in 1959 over wat korthedshalve als bedrijfstandheekunde wordt aangeduid. Daarbij moet aldus de spreker, onderscheiden worden tussen gebitschade als gevolg van speciale arbeidsomstandigheden en inhaerent aan het specifieke bedrijfsmilieu en de aantastingen voortvloeiende uit de universele aanvalsdruk van het huidige tandbederf. Het eerste was een aangelegenheid van de gezondheidszorg van het betreffende bedrijf, het tweede een zaak van het geven van gelegenheid tijdens de werkuren voor bezoek aan de tandarts van eigen vrije keuze. Bij wijze van tegenprestatie had de laatste dan de plicht het werkverlet binnen de grenzen van het mogelijke te houden door medewerking aan de controle op de duur van de afwezigheid.

De achtergronden nu van het werkverlet als storende factor in het bedrijf werden belicht door Mr. G. C. VAN DIJK, algemeen secretaris van het Centraal Sociaal Werkgevers Verbond. Aan de hand van cijfers toonde deze aan welke belangrijke plaats de industriële groei, vooral na de laatste wereldoorlog, in de economische ontwikkeling moest worden toegekend. Voor de produktie betekende het totale ziekteverzuim een niet onaanzienlijk verlies en in het kader daarvan was dit voor dokters- en tandartsbezoek berekend op 6 miljoen arbeidsuren. Naast het offer van doorbetaald loon betekende dit voorts ook verlies in de produktie door stagnatie in het bedrijf tijdens de afwezig-

heid van de werknemer. Om tot de volledige kosten van het werkverlet te komen diende het doorbetaalde loon met een zekere factor te worden vermenigvuldigd, een factor die door de andere spreker uit het bedrijfsleven, Ir. B. WILTON, met 4 werd aangegeven.

In elk geval was het totale werkverlet van dusdanige jaarlijkse omvang dat hieruit de noodzaak voortvloeide om door onderling overleg tussen het bedrijfsleven en de tandartsen tot een regeling te komen om het verlet tot het strikt noodzakelijke terug te brengen.

Op welke wijze dit bij Wilton-Fijenoord in de praktijk was verwekelijkt werd door de directeur Ir. WILTON uiteengezet. Voor bezoek aan de tandarts werd na 5 uur zo nodig 's middags vrij gegeven, op welk tijdstip de tandartsen te Schiedam en Vlaardingingen bereid zijn de leden van het personeel te behandelen. Met deze bevredigend gebleken regeling was het werkverlet tot jaarlijks één uur per werknemer terug gebracht en deze situatie deed geen behoefte gevoelen aan de werkzaamheid van een bedrijfstandarts.

Als laatste werd het woord gevoerd door de directeur medische dienst van de Philips Gloeilampenfabrieken, Dr. M. R. VAN ALPHEN DE VEER, die de nadruk legde op een goede geneeskundige verzorging van het bedrijfspersoneel. Aan de hand van enkele statistieken liet hij zien welke vorderingen de gebitsanering had gemaakt, zij het meer bij de maandloners dan bij de weekloners en meer bij het vrouwelijke dan bij het mannelijke element in het bedrijf. Ook bij Philips geschiedt de behandeling bij de tandarts aan huis, waarbij de leden van het personeel naar vrije keuze te werk gaan.

De uitwisseling van gedachten naar aanleiding van de gehouden voordrachten bestond in het door forum van de sprekers beantwoorden van schriftelijk gestelde vragen, waarvan een ruim gebruik werd gemaakt. Op de vraag of uit de zienswijze der beide laatste voordrachtgevers mocht worden geconcludeerd dat aan gebitsbehandeling binnen de bedrijven geen behoefte zou bestaan, gezien in verband met de snelgroeiende afstanden tussen de bedrijven en de woonwijken en -plaatsen, gaf Dr. VAN ALPHEN DE VEER te kennen dat alleen in gevallen van een geïsoleerde ligging van het bedrijf voorbehoud moest worden gemaakt. Bij de in Eindhoven getroffen regeling was - zo voegde hij er aan toe - mede rekening gehouden met het door de tandartsen gehuldigde standpunt.

Overziet men de wijze van behandeling van het aan de orde gestelde onderwerp, dan kan dit worden beschouwd als een bevestiging van het standpunt dat de Maatschappij reeds in haar rapport van 1959 had ingenomen: behandeling aan huis bij de tandarts, vrije keuze door de werknemer en medewerking aan een controle op de verletsduur.

In hoever het door de heren WILTON en VAN ALPHEN DE VEER uiteengezette standpunt als representatief mag worden beschouwd voor het gehele bedrijfsleven, is buiten de gezichtskring der congresdeelnemers gebleven. Hieromtrent zou alleen een enquête opheldering kunnen geven. Dientengevolge is aan de voorwaarde tot en de organisatie van een eventuele gebitsbehandeling binnen het bedrijf, die bij een aantal bedrijven reeds sinds geruime tijd is ingevoerd, geen aandacht gewijd.

Een alzijdige belichting van het thema is hierdoor aan de deelnemers van het congres niet voorgelegd; blijkbaar lag zulks - gezien de keuze van en gehoord de sprekers - ook niet in de bedoeling.

B.